סתימתאה אבל חכמים אומרים א) ב) שוחטים זבח אחד ולרבי אלעזר ברבי שמעון נמי לפלוג כגון דשחט חד גברא בשני סודרים דסודר קמא לא מטמא וסודר בתרא מטמא אלא בפסולא דפרה קא מיירי בהכשרה לא קא מיירי מתיב רב אידי בר אבין א) ובמועד לשמו פטור שלא לשמו חייב והוינן בה טעמא דשלא לשמו הא סתמא פטור ואמאי פטור פסח בשאר ימות השנה שלמים הוא ש״מ פסח בשאר ימות השנה בעי עקירה ג) ואמר ר׳ חייא בר גמדא נזרקה מפי חבורה ואמרו הכא במאי עסקינן כגון שהיו בעלים טמאי מתים דנדחין לפסח שני דסתמא לשמו קאי והאי הוא דבעי עקירה הא אחר לא בעי עקירה אי אמרת בשלמא ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף איפסיל ליה מתחלת שחיטה אלא אי אמרת אינה לשחיטה אלא בסוף כיון דשחט ביה פורתא אידחי ליה מפסח אידך כי קא שחיט שלמים קא שחיט אמר ליה אביי נהי דאידחי ליה מפסח מדמי פסח מי אידחי א) וכי תימא ב) בעי העמדה והערכה ג) והתנן ג) שחט בה שנים או רוב שנים ד) ועדיין היא מפרכסת הרי היא כחיה לכל דבריה אמר רב יהודה אמר רב ד) השוחט בשנים ושלשה מקומות שחיטתו כשרה כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי ה) בעינן שחיטה מפורעת וליכא ואף ר״ש בן לקיש סבר בעינן שחיטה מפורעת דא״ר שמעון בן לקיש מנין לשחיטה שהיא מפורעת שנאמר 1 חץ שחוט לשונם מרמה דבר מתיב רבי אלעזר ו) ה) ב׳ אוחזין בסכין ושוחטין אפילו אחד מלמעלה ואחד מלמטה שחיטתו כשרה אמאי והא ליכא שחיטה מפורעת אמר ליה ר׳ ירמיה משנתינו בסכין אחד ושני בני אדם אמר ליה רבי אבא אי הכי היינו דתני עלה ו) אין חוששין שמא יטרפו זה על זה אי אמרת בשלמא בשתי סכינין ושני בני אדם שפיר מהו דתימא ליחוש דלמא סמכי אהדדי והאי לא אתי למעבד רובא והאי לא אתי למעבד רובא קא משמע לן דאין חוששין אלא אי אמרת בסכין אחת ושני בני אדם האי אין חוששין שמא יטרפו זה על זה שמא ידרוסו זה על זה מיבעי ליה אמר ליה רבי אבין תני ז) אין חוששין שמא

רש״י

סתימתאה. שיש משנה וברייתא הרבה שאמר ר׳ אלעזר בר׳ שמעון ורגילים התנאים לסדרן במשנה בלשון סתם והאי סתמא דתוזבח הוא נמי אמרה וגמרא גמיר לה ר׳ יוחנן מרביה דהא ר׳ אלעזר אמרה: **זבח אחד.** ולרבנן ליפלוג. ועוד לר׳ אלעזר גופיה ליפלוג כגון דשחטה חד גברא בתרי סודרי שבאמצע שחיטה בא חברו ונטל סודרו ב) מראשו ועטפו בסודר אחר ומדלא מפליג ש״מ תרווייהו מיטמו דישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף: **אלא.** לא מתרץ כרב יוסף אלא הכי תריץ דתנא בפרה פסולה איצטריך ליה לפלוגי ולאשמועינן דאע״ג דנפסלה מיהו קודם פסולה תורת פרה עליה והעסוקין בה נטמאו ובהכשרה לא חש לאורויי אי ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף אי אינה אלא לבסוף: **ובמועד לשמו פטור.** בשוחט הפסח על החמץ קאי בפרק תמיד נשחט (פסחים סג.) ומרבינן התם [סד.] לשאר זבחים ששחטן בפסח על החמץ שלוקה עליהן משום לא תשחט על חמץ ז) וקאמר ר׳ שמעון שהשוחט פסח בתוך המועד כגון שאבד בארבעה עשר והקריב אחר תחתיו ונמצא הראשון במועד ושחטו לשמו על החמץ פטור דהא זבח פסול הוא דלא חזי שלא בזמנו לשמו: **שלא לשמו.** דשחטו לשם שלמים: **חייב.** דפסח לאחר זמנו קרב שלמים וזה שנשחט לשלמים זבח כשר הוא ומדקתני שלא לשמו חייב מכלל דרישא דקתני לשמו פטור היינו דשחטיה סתמא וסתמא קרי לשמו דאי לשמו דוקא קאמר הא סתמא חייב קשיא סיפא דלא מחייב ליה אלא בשלא לשמו בהדיא. וגרסינן והוינן בה טעמא דשלא לשמו הא סתמא פטור: **והוינן בה.** בסתמא אמאי פטור: **הא סתמא שלמים הוא.** דנפקא לן מוזבחת פסח לה׳ אלהיך צאן ובקר ח) למותר פסח קרב שלמים בפסחים (דף ע:) ובמנחות (דף פג:) ובזבחים בפ״ק (דף ט.): **ש״מ.** מדקרי ליה ג) פסול דפסח בשאר ימות השנה בעי למיעקר שם פסח מיניה וכל כמה דלא עקר פסח הוא וכי שחיט ליה שלא בזמנו הוי פסח פסול ומיפלג פליגי בה בפסחים (דף עג:): **וא״ר חייא בר גמדא נזרקה.** תשובה זו שאני משיב מפי חבורה ואמרו לעולם לא בעי עקירה והאי דמשמע דבעי עקירה: **כגון שהיו בעלים.** בפסח ראשון טמאי מתים ופסח זה לא נדחה מחמת איבוד אלא מחמת בעלים שנדחו מחמת טומאה לפסח שני והאי פסח חזי ליקרב באייר הלכך בעי עקירה: **אי אמרת בשלמא ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף אפסיל ליה בתחלת שחיטה.** דסתמיה הוי לפסח דתחלת שחיטה נמי פסלה: **אלא אי אמרת לא פסלה עד גמר שחיטה.** הא גמר שחיטה לאו פסח הואי דכיון דשחט ביה פורתא ולא איחזי לשהוייה לפסח שני אידחי ליה מפסח וכיון דלא חזי לפסח הא אמרת דלשלמים קאי וגמר שחיטה דידיה לשלמים הוא ופורתא קמא לא איפסל משום שחיטת פסח שלא בזמנו דהא אינה לשחיטה אלא לבסוף: **לשם פסח קא שחיט** לא גרסינן: **מדמי פסח.** ראוי הוא לימכר קודם גמר שחיטה ולצאת לחולין שאין לך מום קבוע גדול מזה ודמיו לפסח וכיון דחזי לדמי פסח סתם שחיטה דידיה כולה לפסח: **וכי תימא.** אין קדשים נפדין בלא העמדה והערכה כדכתיב (ויקרא כז) והעמיד את הבהמה לפני הכהן והעריך הכהן אותה וזו אין יכולה לעמוד על רגליה: **בשנים ושלשה מקומות.** שחתך כאן ד) וחזר והתחיל לשחוט למטה או למעלה: **מפורעת.** מגולה ונכרת דהיינו במקום אחד: **חץ שחוט.** שחיטה דומיא דחץ שאינו חותך בב׳ מקומות: **ב׳ אוחזין בסכין.** קס״ד בב׳ סכינין אחד למעלה לצד הראש ואחד למטה לצד החזה: **בסכין אחד.** ומאי אחד למעלה ואחד למטה דנקטי סכינא באלכסון: **אי הכי.** לשון קושיא הוא: שמא

תוספות

והוינן בה טעמא דשלא לשמו הא סתמא פטור. כך היא גירסת הקונטרס וקשה לאדדייק מסיפא נידוק מרישא איפכא טעמא דלשמו הא סתמא חייב אלמא דלא בעינן עקירה וברוב ספרים ישנים גרסינן והוינן בה לשמו אמאי פטור פסח בשאר ימות השנה שלמים הוא ש״מ בעי עקירה פי׳ דאי סתמא לא בעי עקירה א״כ סתם הוי שלמים וכשר כששחטו לשם פסח מידי דהוה אשלמים ודאי ששחטן לשם פסח דכשרין: **מדמי פסח מי אידחי.** ואם תאמר ממה נפשך אידחי גם מדמי פסח דמכי שחיט פורתא אינה ראויה לפדות אלא לכלבים ואין פודין קדשים להאכילן לכלבים ואם לאחר פדיון גומר שחיטתו אם כן הויא לה חולין בעזרה ואסורה באכילה וי״ל דמיד אחר פדיון יוציאנו חוץ ויגמור שם שחיטתו: **והתנן שחט בה שנים או רוב שנים ועדיין היא מפרכסת הרי היא כחיה לכל דבריה.** ט) אין המשנה כן בשום מקום אלא דדייק לה מתניתין דהעור והרוטב (לקמן קיז:) דתנן השוחט בהמה טמאה לעובד כוכבים ומפרכסת מטמאה טומאת אוכלין ט) אבל לא טומאת נבלות ט): **השוחט בשנים או בג׳ מקומות.** פירש בקונטרס חתך כאן וחזר והתחיל לחתוך למעלה או למטה וקשה דאם אין רוב במקום אחד היאך שחיטתו כשרה ואם יש רוב במקום אחד א״כ שחיטה מפורעת היא וי״ל דאע״ג דיש רוב במקום אחד לא הוי שחיטה מפורעת דבשלא נחתך הסימן לא למעלה מבית השחיטה ולא למטה אז הויא שחיטה מפורעת דבית השחיטה מירווח רווח אבל כשנחתך למעלה או למטה לא מירווח ואינה מפורעת וכי פריך מסיפא מהניס אוחזין בסכין ושוחטין לא הוי מצי לשנויי דהתם כששחט כל אחד רוב והרי היא מפורעת דמ״מ כשקדם האחד ושחט רוב וחבירו לא שחט עדיין אלא מיעוט אינה מפורעת ונפסלה וכיון דכבר נפסלה תו לא הדרא ומתכשרא כשגם חבירו גמר הרוב ובשאלתות דרב אחאי י) מפרש ב׳ או ג׳ מקומות כגון שכל אותן מקומות בהיקף של סימן כגון שחתך סביב סביב כאן מעט וכאן מעט בטבעת אחת בקנה וכיוצא בו בוושט ובין הכל יש רוב ועוד פירש בשאלתות שאפילו חתך מיעוט הקנה למעלה לצד העור וחזר ושחט מיעוטו למטה לצד אחר זה שלא כנגד זה דכשרה כיון דבין הכל יש רוב ורבינו חננאל פירש ב׳ או ג׳ מקומות כגון רוב הקנה למעלה ורוב הוושט למטה ולפירושו לא משכחת שלשה מקומות: **מתיב רבי אלעזר שנים אוחזין בסכין ושוחטין.** לפירוש רבינו חננאל והשאלתות לא בעי לשנויי דהכא כששחט האחד הרוב דהא משמע שהשחיטה כשרה על ידי שניהם: **דלמא סמכי אהדדי ולא עבדי רובא.** לפירוש הקונטרס כל אחד לא ישחוט רוב ולפירוש השאלתות בין שניהם לא יעשו רוב: למדתנו

עין משפט נר מצוה

לו א מיי׳ פ״א מהל׳ פסולי המוקדשין הל״ה:

לז ב מיי׳ פ״ה מהל׳ ערכין וחרמין הלי״ב סמג עשין קלא:

לח ג מיי׳ שם הלי״ג ופ״ב מהל׳ שאר אבות הטומאה הל״א:

לט ד ה ו ז מיי׳ פ״ב מהל׳ שחיטה הלי״י סמג עשין סג טוש״ע יו״ד סי׳ כא סעי׳ ג:

רבינו גרשום

אלעזר דאמר דאינה לשחיטה אלא לבסוף לפלוג בהכשירה דפרה כגון דשחטה חד גברא בשני סודרין כלומר כששחט סימן ראשון היה עטוף סודר אחד וכששחט סימן אחר נתעטף בסודר אחר דסודר קמא לא מטמא וסודר בתרא מטמא דאינה לשחיטה אלא לבסוף: לא לעולם אינה לשחיטה אלא לבסוף. אם תקשי לך מפני מה לא פליגי בזה שהענין בפסול דפרה קא מיירי וכו׳: אותיב רב אידי בר אבין ובמועד לשמו פטור וכו׳ הכי סברינן פסח שאבד והפריש אחר תחתיו ונמצא במועד (כלומר) אם שחטו במועד [על החמץ] לשם פסח פטור שפסח פסול הוא שלא לשמו ששחטו לשום שלמים על חמץ חייב דמארבעה עשר ואילך כשמתחיל תמיד של בין הערבים אין שוחטין שום זבח על חמץ אפי׳ תמיד ואפי׳ שלמים. שמעת מינה פסח בשאר ימות השנה בעי עקירה כלומר דלא חשוב שלמים אא״כ עקר שמו מפסח ושוחטו לשום שלמים ולפיכך פטור [דהוי כמון] ששחטו לשמו ולאו חשוב שלמים אלא פסח פסול שכבר עבר זמנו של פסח והא קי״ל דכי האי גוונא פסח שאבד והפריש אחר תחתיו ונמצא במועד דלא בעי עקירה דבלא עקירה חשוב שלמים ואמאי פטור כי שחטו על חמץ ואמר ר׳ חייא בר גמדא אמר רב נזרקה מפי חבורה וכו׳ כלומר אמרו בחבורה של רבנן כגון שהיו בעלים טמאי מתים כלומר לאו כדסברינן דחבורה דאבד פסחו והפרישו אחר תחתיו ונמצא במועד ושחטו על חמץ לשמו פטור דהוא ודאי חייב דחשוב שלמים בלא עקירה אלא כגון שהיו בעלים טמאי מתים דנדחו לפסח שני דסתמא לשמו קאי לפיכך פטור: ואי אמרת אינה לשחיטה אלא לבסוף כיון דשחט בה פורתא אידחי ליה מפסח כלומר אידחי ליה מפסח שני שאין יכול להשאירו עד אייר שכבר התחיל לשוחטו ואין חשוב פסח ואידך סימן הא כי קא שחיט שלמים קא שחט ומחייב אלא ש״מ מדחזינן דפטור דישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף לפיכך כי התחיל לשחוט קבע ליה לפסח ולפיכך הוה ליה פסח פסול ופטור. א״ל אביי נהי דאידחי ליה מפסח כו׳ כלומר א) אפי׳ אינה לשחיטה אלא לבסוף ואי אמרת אידחי ליה מפסח נהי דמפסח מי מידחי מדמי פסח מי מידחי יכול למוכרו שחוט והדמים יהיו ראויין לפסח שני לפיכך פטור דחשוב פסח פסול ולא שלמים וכי תימא בעי העמדה והערכה כו׳ דאין יכול לפדותו בדמים אא״כ מעמיד ומעריך. והתנן שחט בה שנים או רוב שנים כו׳ כלומר ויכול להעריך ולפדות (כלומר) ומצינן למימר דמדמי פסח (מי מידחי) [לא נדחה] ולפיכך פטור: השוחט בשנים ובשלשה מקומות כגון בענין זה שחיטה אלכסונית: שנ׳ חץ שחוט כלומר מה חץ שהוא ישר ואינו עקום אף שחיטה בענין דתהא מפורעת. מתיב ר׳ אלעזר שנים אוחזין בסכין הכי סברינן שנים אוחזין ב׳ סכינין (כלומר) כל אחד ואחד סכינו בידו ושוחט אחד קנה כלפי הראש זהו למעלה ואחד ושט למטה מאותה שחיטה ששחט חברו בקנה שחיטה כשרה ואמאי והא ליכא שחיטה מפורעת שהקנה נשחט במקום אחד והושט במקום אחר. א״ל ר׳ ירמיה משנתינו בסכין אחד ושני בני אדם כלומר לאו כדסברת מאי למעלה ומאי למטה שאחד שחט את הקנה בסכין למעלה ואחד שחט את הושט למטה בסכין אחד אלא מאי למעלה ומאי למטה ששחטו בסכין אחד עמד אחד למעלה מן הצואר ואחד למטה מן הצואר ושחטו שניהם שחיטה מפורעת: האי לא אתי למעבד רובא כו׳ כלומר האי ששוחט הקנה סומך על חברו ששוחט את הושט ולא אתי למעבד רובא בקנה והאי ששוחט את

מסורת הש״ס

א) פסחים סג., ב) פסחים סד. ודף עג:, ג) לקמן קיז:, ד) [עיין תוס׳ ערכין ד. ד״ה ולא ותוס׳ סוטה כז. ד״ה רב אשי], ה) [לעיל יט:], ו) [לקמן עמוד ב], ז) [שמות לד], ח) [דברים טז], ט) [ועיין תוס׳ ב״ק עו. ד״ה שחיטה], י) [פרשה בהעלותך סימן קכד],

תורה אור השלם

1. חֵץ שָׁחוּט לְשׁוֹנָם מִרְמָה דִבֵּר בְּפִיו שָׁלוֹם אֶת רֵעֵהוּ יְדַבֵּר וּבְקִרְבּוֹ יָשִׂים אָרְבּוֹ: ירמיהו ט ז

גליון הש״ס

תוס׳ ד״ה והתנן וכו׳ אין המשנה כן וכו׳. י״ל דמתניתין היא פ״ה מ״ג דמעילה דטעמייהו דרבנן משום דמפרכס׳ בר העמדה והערכה. עיין בכ״מ פ״א מהל׳ איסורי מזבח: **בא״ד אבל לא טומאת נבלות.** עיין לקמן פד ע״א תוס׳ ד״ה בעינן. ובב״ק עו ע״א תוס׳ ד״ה שחיטה שא״ר. ושם ע״ב תוס׳ ד״ה בשוחט. וערכין ד ע״א תוס׳ ד״ה ולא:

מוסף רש״י

ובמועד לשמו פטור. בתוך הפסח אם לשמו שחטו לפסח על החמץ פטור מלא תשחט, דפסח שלא בזמנו לשמו פסול והויא לה שחיטה שאינה ראויה (פסחים סג.). **שלא לשמו.** אלא לשם שלמים, **חייב.** דלהכי קאי והויא לה שחיטה ראויה וחייב משום לא תשחט בהדי לאו דלא יראה ולא ימצא ואיכא מלקות נמי דשחיטה (שם). **הא סתמא פטור.** מלא תשחט, דאמרינן כל כמה דלא עקר שם פסח מיניה הוא פסח ושחטו בשאר ימות השנה ופסול ושחיטה שאינה ראויה היא (שם סד.). **בעי עקירה.** ולא אמרינן סתמיה שלמים הוא, ולשון בעיא הוא, כלומר פשטינן לה מהכא או לא (שם). **נזרקה מפי חבורה.** כולם הודו בדבר זה לאוקומי מתני׳ דמשמע דבעי למעקר שם פסח מיניה, כגון שהיו בעליו טמאין בארבעה עשר דסתמיה לשם פסח שני קאי משום הכי בעי עקירה (שם). **מפורעת.** מגולה ונכרת, כמו (במדבר ה) ופרע את ראש האשה (לעיל יט:). **ב׳ אוחזין בסכין ושוחטין.** בהמה אחת (לקמן ל:).

שיטה מקובצת

א] וכי תימא בעי העמדה והערכה והתנן. נ״ב עי׳ תוס׳ ערכין דף ד ע״א: ב] מראשו ועטפו בסודר אחר. נ״ב נ״א וגמרה: ג] ש״מ מדקרי ליה זבח פסול: ד] וחזר והתחיל לשחוט למטה או למעלה כגון שלא שהה שיעור שהיה בין חתיכה לשחיטה. כן מצאתי בגליון רש״י כת״י ישן:

א) נראה דצ״ל לעולם דאינה לשחיטה אלא בסוף ואי אמרת וכו׳.

שמא ידרוסו זה על זה מתיב רבי אבין שחט את הוושט למטה ואת הקנה למעלה או את הוושט למעלה ואת הקנה למטה שחיטתו כשרה אמאי והא ליכא שחיטה מפורעת הוא מותיב לה והוא מפרק לה [א]בשחיטה העשויה כקולמוס ההוא תורא דאישחט בשנים ושלשה מקומות על רב יצחק בר שמואל בר מרתא שקל משופרי שופרי א"ל רבי זירא למדתנו רבינו משנתינו בשני סכינין וב' בני אדם אמר רב יהודה אמר רב [ב]החליד את הסכין בין סימן לסימן ופסקו פסולה תחת העור כשרה מאי קמ"ל תנינא [א]או שהחליד את הסכין תחת השני ופסקו רבי ישבב אומר [ג]נבלה ר"ע אומר טרפה אי ממתני' ה"א ה"מ מלמטה למעלה דלא קעביד כדרך שחיטה אבל מלמעלה למטה דקעביד כדרך שחיטה אימא שפיר דמי [ד]קמ"ל תחת העור כשרה בי רב אמרי תחת העור [ה]איני יודע איבעיא להו לבי רב דאמרי תחת העור איני יודע תחת מטלית מהו [ו]תחת [א] צמר מסובך מהו [ז]תיקו בעי רב פפא החליד במיעוט סימנים מהו [ח]תיקו: **מתני'** [ג][ח]השוחט ב' ראשין כאחד שחיטתו כשרה [ט]שנים אוחזין בסכין ושוחטים אפילו אחד למעלה ואחד למטה שחיטתו כשרה [י]התיז את הראש בבת אחת פסולה [כ]היה שוחט והתיז את הראש בבת אחת אם יש בסכין מלא צואר כשרה [ל]היה שוחט והתיז ב' ראשין בבת אחת אם יש בסכין מלא צואר אחד כשרה בד"א בזמן שהוליך ולא הביא או הביא ולא הוליך [מ]אבל אם הוליך והביא אפי' כל שהוא אפי' באיזמל כשרה:

גמ' מה"מ אמר שמואל דאמר קרא [1]חץ שחוט לשונם מרמה דבר תנא דבי רבי ישמעאל ושחט אין ושחט אלא ומשך וכן הוא אומר [2]זהב שחוט ואומר חץ שחוט לשונם מרמה דבר מאי ואומר וכי תימא זהב שחוט שנטווה כחוט הוא ת"ש חץ שחוט לשונם רבא הוה בדיק ליה גירא לר' יונה בר תחליפא ושחט בה עופא בהדי דפרח ודלמא עביד חלדה [נ]חזינן
גידפי

שמא ידרוסו. דמתוך שזה מושך לכאן וזה לכאן ושניהם דוחקים סכין על הצואר יש לחוש שלא יתיזו הראש בבת אחת: [ב]**כקולמוס.** באלכסון דכוליה חד מקום הוא ומפורעת קרינא ביה והתחיל בקנה למעלה וחתך ושיפע כלפי מטה במקום [ג]שנגמרה שחיטת קנה התחילה שחיטת וושט וכן מלמטה למעלה[ג]: **למדתנו רבינו.** בלקיחה זו: **משנתינו.** דקתני שנים אוחזין בסכין אפילו בשני סכינין קמכשר: **ופסקו.** לתחתון כהלכתו אלא שהחליד וחזר והוציא את הסכין וחתך העליון כדרכו: **תחת השני.** ששחט כבר את הראשון: **נבלה.** ומטמאה: **מלמטה למעלה.** דכיון דתחת השני החליד לא אפשר אלא מלמטה למעלה: **תחת מטלית.** הכרוכה לה סביבות צוארה: **מהו.** דהא עור נמי לאו בכלל שחיטה הוא ומספקינן ליה משום חלדה הכא נמי לא שנא או דלמא האי גופה והאי לאו גופה: **מסובך.** פלטרי"ד: **תיקו.** וכל תיקו דאיסורא לחומרא: **החליד במיעוט סימנין.** לאחר ששחט רובו בהכשר מי אמרינן הא אישתחיט שפיר ברוב סימנין או דלמא כולה חדא שחיטה היא ואית בה חלדה ובמיעוט קמא פשיטא לן דנבלה ודאי: **תיקו.** ולחומרא. וגבי הגרמה נמי דפירקא קמא (לעיל יט.) בין שחט שליש והגריס שליש ושחט שליש בין הגריס שליש ושחט שליש והגריס שליש בין שחט שני שלישי והגריס שליש מספקא לן דלמא סבירא לן כרבנן טרופאי דמיטרפי בכל חדא מינייהו ועבדינן לחומרא. ואע"ג דשנינן לעיל (דף כט.) שחט חצי גרגרת ושהה בה וגמרה כשרה ואוקימנא בעוף ואכשרנא ממה נפשך דאי מחצה על מחצה כרוב הא עבד ליה רובא אלמא דמכי עבד רובא בכשרות לא חיים לפסולא דמיעוטא לא סמכינן אההוא שנויא דדיחוי הוא דדחייה וטעמא משום דמחצה על מחצה אינו כרוב ובשחיטה קמייתא לא מידי עביד וכי שהה בפלגא (א) קנה לא איטריך אבל במיעוטא בתרא בין דקנה ובין דוושט ובמיעוטא קמא דוושט מיטרפא ואף בהלכות גדולות כתוב והיכא דשהה [י]בסימנין בין בתחלה ובין בסוף אסור דכיון דלא אפשיט לן עבדינן לחומרא: **מתני' שנים אוחזין בסכין ושוחטין.** בהמה אחת: **התיז את הראש בבת אחת.** כאדם המתיז קנה או דלעת דוחק הסכין בכח ופוסק והיא דרסה: **היה שוחט.** במשיכה: **והתיז את הראש.** בהבאה ראשונה עד שלא הספיק להוליך או הוליך תחלה ובמשיכה הותז הראש עד שלא הספיק להביא: **אם יש בסכין מלא צואר.** חוץ לצואר כדמוקי בגמרא [לא.] יש כאן הולכה או הובאה וכשר שיש בו כדי לשחוט במשיכה בלא דרסה אבל אם אין אורך הסכין אלא כעובי הצואר או חוץ לצואר משהו דרסה היא שאין הסימנין נחתכין במשיכה זו לבדה בלא דרסה: **אם יש בסכין מלא צואר אחד.** מפרש בגמרא [שם] חוץ לשני הצוארים דיש בו שיעור שלשה צוארין: **איזמל.** תער דק וקטן מאד: **אפי' באיזמל.** אע"ג דאיכא למיגזר אטו יש לו קרנים כדלקמן [שם]: **גמ' חץ שחוט.** מה חץ הולכת במשיכה אף שחיטה במשיכה: **זהב שחוט.** משוך. שהוא רך ומושכין אותו כעין שעושין צורפי נחושת חוטין שעושין מהן מחטין: **שנטווה כחוט.** ושחוט כמו שחוט אבל שחט לאו לשון משיכה הוא: **בדק להו גירי.** מפגימה:
גידפי

למדתנו רבינו משנתינו בשני סכינים ובשני בני אדם. משמע שכן הלכה דבשנים ושלשה מקומות שחיטה כשרה ובה"ג גריס למדתנו רבינו משנתינו בסכין אחד וב' בני אדם כלומר והיאך אתה אוכל ומ"מ כיון דלא חש לדבריו ואכל משופרי שופרי ש"מ שכן הלכה שהרי חזר בו ממה שהיה רגיל לפרש במתניתין סכין אחד:

החליד הסכין בין סימן לסימן. לקמן (דף לב.) גבי מתני' דחלדה היה ראוי להביאה אלא אגב דאכשר רב לעיל שחיטה שאינה מפורעת (ב) [ט] כזאת פסולה מטעם חלדה: **או** שהחליד הסכין תחת השני ופסקו. רבותא נקט אע"ג שכבר נשחט האחד ונקט נמי אורחא דמילתא דכששחט סימן ראשון בהולאה כשחוזר ובא לעשות הולכה (ג) תחב ראש הסכין בין סימן שני לעור:

החליד במיעוט סימנין מהו. פי' בקונטרס במיעוט בתרא אבל במיעוט קמא פשיטא לן דהויא נבלה [י] והגרמה נמי פסק דאפי' שחט שני שליש והגריס שליש דעבדינן לחומרא מדקאי הכא בתיקו ורבינו יצחק ברבי מאיר אומר דבהגרמה פסקינן בפ"ק (לעיל יט.) כרבי יוסי בר יהודה ואיכא דמכשר נמי לרבנן שחט שני שלישי והגריס שליש ולא דמיא להכא דהתם שלא במקום שחיטה הוא והוי כאילו שוחט ברגלה אחר שחיטת הסימן (וכאן) [וכן] נמי אם לאחר שחיטת הרוב עקר א] (הרוב) המיעוט שחיטתו כשרה כיון דהוי שלא כדרך שחיטה ור"ת הקשה לפירוש הקונטרס דתניא בתוספתא שחט רוב הגרגרת בעוף אפילו אם גמרו לזמן מרובה שחיטתו כשרה ומפרש ר"ת דהכא בעי במיעוט קמא ובעי לרב יהודה דמכשר תחת העור דדלמא אם תחב הסכין (ד) [ז] במיעוט הסימן ושחט ברוב שלמטה כדרכו הויא חלוד טפי ואפילו לאמרי בי רב דאמרי תחת העור איני יודע היינו משום דשחיטה לא שייכא בעור והוי חלדה לפי שהוא שלם אבל [ח] סימן דשייכי בהו שחיטה ואפילו הכי אין צריך לשחוט אלא הרוב המיעוט שעל הסכין הוי כאילו נחתך לא הוי חלדה א"נ מיבעיא ליה (ה) בתחב הסכין תחת מיעוט קמא ופסקו מלמטה למעלה אח"כ שחט הרוב וכן שהה במיעוט סימנים דלקמן (דף לב.) מפרש ר"ת במיעוט קמא והשתא אתי שפיר האי דקאמר לעיל (דף כט.) אי מחצה על מחצה כרוב הא עבד ליה רובא דבמיעוט בתרא פשיטא ליה דכשר והשתא לפירושו את"ל דכשר אף במיעוט קמא לא פסלה שהייה בעוף מן התורה כיון דהכשרו בסימן אחד והא דקאמר לקמן בפירקין (דף לב.) דשהייה הוי (ו) מבהמה לבהמה ועוף לעוף היינו מדרבנן ובקנה לא שייכא שהייה בעוף אפילו מדרבנן דשהה במיעוט קמא כשרה מידי דהוה אמלא חצי קנה פגום ומה שכתוב בתוספתא שחט חצי הגרגרת ושהה כדי שחיטה וגמרה שחיטתו פסולה טעות סופר הוא וגרסינן כשרה דהא לעיל מייתי לה גבי מחצה על מחצה כרוב ומיהו גם לפירוש רבינו תם קשה מתוספתא דתניא שחט מיעוט ושט ושהה כדי שחיטה פסולה אלמא יש שהייה במיעוט [ט]סימנים קמא ולקמן קאי בתיקו ואם נאמר דלא ידע א"כ גם לפירוש הקונטרס נאמר דלא ידע ההיא תוספתא שהקשה ממנה ר"ת וה"ר אושעיא מפרש החליד במיעוט סימנים היינו לאחר ששחט רוב האחד והחליד תחת המיעוט שנשאר ושחט סימן שני ושהה במיעוט סימנים דלקמן מפרש דקאי אשוחט בסכין רעה דקאמר התם אפילו הוליך והביא כל היום כולו כשר ומבעיא לן אם שחט רובו של אחד והוליך והביא כל היום כולו במיעוטו מהו דדלמא הא דמכשיר בסכין רעה אפילו הוליך והביא כל היום כולו שמא היינו במתעסק לחתוך הסימן אבל כאן שכבר חתך רובו הרי הוא כאילו נחתך כולו וכשמוליך ומביא כל היום כולו באותו מיעוטא הוי כאילו מוליך ביד וברגל ויש כאן שהייה ופסולה:

תנא דבי רבי ישמעאל ושחט אין ושחט אלא ומשך. דאע"ג דאיהו גופיה דריש בריש פירקין (לעיל כז.) ושחט במקום שח חטהו תרתי ש"מ:
חוץ

עין משפט נר מצוה

מ א מיי' פ"ג מהל' שחיטה הל' י סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' כא ס"ד:
מא ב מיי' פ"ג שם הל"ט סמג שם טוש"ע יו"ד סימן כד סעיף ז:
מב ג מיי' שם וע"ש ופ"א מהל' שאר אבות הטומאות הל' ג טור יו"ד סי' כז:
מג ד מיי' פ"ג מהל' שחיטה הל"ט סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' כד סעיף ז:
מד ה ו מיי' שם הל"י טוש"ע שם סעי' ח:
מה ז מיי' שם ועיין בכ"מ ובל"מ טוש"ע שם סעי' י:
מו ח מיי' פ"ג שם הל"ט [ופ"א מהל' פסולי המוקדשין הלכה ד] סמג שם טוש"ע יו"ד סי' כד סעי' ג:
מז ט מיי' פ"ב מהלכות שחיטה הל"י סמג שם טוש"ע יו"ד (סי' כא סעי' ג) [סי' כד סעיף ד]:
מח י מיי' שם הל"ט ופ"ג הל"א סמג שם טוש"ע יו"ד שם סעיף א:
מט כ מיי' שם פ"ג הל"ט טוש"ע שם סעיף ב:
נ ל מיי' שם הל"ט טוש"ע שם סעי' ג:
נא מ מיי' שם ועיין בכ"מ [ופ"א הלכה כו] טוש"ע שם סעיף ב [וסימן ח סעיף א]:
נ [מיי' שם פ"א הלכה י"ג טוש"ע י"ד סימן ג סעיף א]:

מוסף רש"י

תחת השני. בין הסימן לצואר (לקמן לב.). **התיז את הראש בבת אחת.** שלא הוליך והביא, היינו דרסה (לעיל ט.).

רבינו גרשום

הושט סומך על חברו ששוחט את הקנה (והאי) ולא אתי למעבד רובא [בוושט] כו'. אלא אי אמרת בסכין אחד ושני בני אדם אין חוששין שמא ידרוסו זה על זה מבעי ליה כלומר אין חוששין שמא כל שניהם יתיזו את הראש בבת אחת ולא יוליכו ויביאו בזו השחיטה: תני אין חוששין שמא ידרוסו זה על זה וכשרה. בשחיטה העשויה כקולמוס שחותך הסופר באלכסון והא הויא שחיטה מפורעת: א"ל ר' זירא לימדתנו רבינו משנתנו בב' סכינין וב' בני אדם. כלומר תורא אישתחיט בשנים ושלש' מקומות קנה למעלה ושט למטה ושקל מינה רב יצחק משופריה שופריה א"ל ר' זירא למדתנו רבינו מדחזינן דתורא אישתחיט בשנים ושלשה מקומות ושקלת מיניה לאכילה דמשנתנו דקתני שנים אוחזין בסכין (א' כלומר) ושוחטין אחד מלמעלה ואחד למטה בב' סכינין ובב' בני אדם ע"א כן מותר: אמר רב יהודה אמר רב החליד את הסכין בין סימן לסימן ופסקו פסול כלומר החליד הסכין בין קנה לושט ופסק את הושט תחלה כדרכו ואח"כ פסק את הקנה שחיטתו פסולה

שהיה לו לשחוט כדרכו קנה ברישא והדר ושט: אבל מלמעלה למטה דקא עביד כדרכה דשחיטה אימא אפי' ברישא ושט ולבסוף קנה אימא שפיר דמי קמ"ל דפסולה: תחת העור כשירה כלומר אם החליד הסכין תחת העור כשרה תחת מטלית מהו כלומר ששחט [תחת] גלימא שלו. תחת צמר מסובך שהחליד הסכין תחת צמר העור שעל גבי הגרון. החליד במיעוט סימנין מהו כלומר ששחט מיעוט סימנין והחליד את הסכין בין סימן לסימן באותו מיעוט וברוב סימנין שחט כדרכו מהו מי אמרינן כיון דלא שחט אלא מיעוט סימנין עדיין לאו חשוב התחלת שחיטה כיון דרוב שחט שחיטה כשרה. או דילמא כיון

מסורת הש"ס

א) [לקמן לב.], ב) [לעיל כט.], ג) בס"א: ובמקום,

תורה אור השלם

1. חֵץ שָׁחוּט לְשׁוֹנָם מִרְמָה דִבֵּר בְּפִיו שָׁלוֹם אֶת רֵעֵהוּ יְדַבֵּר וּבְקִרְבּוֹ יָשִׂים אָרְבּוֹ: ירמיהו ט ז
2. וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מָאתַיִם צִנָּה זָהָב שָׁחוּט שֵׁשׁ מֵאוֹת זָהָב יַעֲלֶה עַל הַצִּנָּה הָאֶחָת: מלכים א י טז

גליון הש"ס

גמ' תחת צמר מסובך. עיין בכורות כז ע"ב תוס' ד"ה השוחט:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה תיקו וכו' וכי שהה בפלגא קמא דקנה לא: (ב) תוס' ד"ה החליד הסכין וכו' שאינה מפורעת קא משמע לן דאינה מפורעת כזאת פסולה: (ג) ד"ה או וכו' נתחב ראש: (ד) ד"ה החליד במיעוט וכו' דדילמא אם תחב הסכין תחת מיעוט הסימן ושחט הרוב: (ה) בא"ד מיבעיא ליה כשתחב: (ו) בא"ד דשהייה הוי כדי בהמה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תד"ה החליד במיעוט וכו'. אם לאחר שחיטת הרוב עקר המיעוט וכו' כצ"ל:

לעזי רש"י

פילטרי"ד. מרופד, מודבק כמו שמודבקים נימי לֶבֶד.

שיטה מקובצת

א] צמר מסובך מהו. נ"ב ע"י תוס' בכורות דף כד ע"ב: ב] קולמוס באלכסון וכו'. נ"ב בשני רש"י כת"י מצאתי שחט את הושט למעלה ואת הקנה למטה קס"ד ששחט בשני מקומות למטה סימן א' ולמעלה סי' אחד ובדלא שהה ע"כ: ג] וכן מלמטה למעלה ואותם חתיכות סימנים שבין שחיטות אלו נופלת לכאן ולכאן ומכסה את השחיטה שאינה נראת ומיהו במקום אחד הויא והויא לה שחיטה שחיטה מפורעת הס"ד: ד] והיכא דשהה במיעוט סימנים בין בתחלה ובין בסוף: ה] שחיטה שאינה מפורעת קמ"ל דאינה מפורעת כזאת פסולה מטעם חלדה: ו] דהויא נבלה ובהגרמה נמי פסק: ז] דדילמא אם תחב הסכין תחת (הסימן) מיעוט הסימן ושחט הרוב שלמטה: ח] אבל סימנים דשייכי בהו שחיטה: ט] אלמא יש שהיה במיעוט קמא:

גידפי דמיפרמי והא בעי כסוי וכי תימא דמכסו ליה [א]והאמר רבי זירא אמר רב [ב]השוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה שנאמר [1]וכסהו בעפר עפר לא נאמר אלא בעפר מלמד שהשוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה דמזמין ליה לעפר דכולה [ג]פתקא: היה שוחט והתיז [וכו']: אמר רבי זירא מלא צואר וחוץ לצואר [ד]איבעיא להו מלא צואר וחוץ לצואר כמלא צואר דהוו לה תרי צוארי או דלמא מלא צואר וחוץ לצואר משהו תא שמע היה שוחט והתיז שני ראשין בבת אחת אם יש לסכין מלא צואר אחד כשר מאי מלא צואר אחד אילימא מלא צואר אחד ותו לא השתא בבהמה אחת בעינן מלא צואר וחוץ לצואר בשתי בהמות סגי להו כמלא צואר אחד אלא פשיטא [א]מלא צואר חוץ לשני צוארין [ב]ש"מ מלא צואר חוץ לצואר ש"מ: בד"א בזמן שהוליך ולא הביא וכו': אמר רב מנשה [ג]באיזמל שאין לו קרנים אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב מנשה מחטא מאי אמר ליה מחטא מבזע בזע מחטא דאושכפי מאי אמר ליה תנינא אפילו כל שהוא מאי לאו מחטא דאושכפי לא איזמל איזמל בהדיא קתני לה פרושי קא מפרש מאי כל שהו איזמל ה"נ מסתברא דאי ס"ד מחטא דאושכפי השתא מחטא דאושכפי שריא איזמל מיבעיא איזמל אצטריכא ליה ס"ד אמינא ליגזר איזמל שאין לו קרנים אטו איזמל שיש לו קרנים קא משמע לן: **מתני'** [ד]נפלה סכין ושחטה אע"פ ששחטה כדרכה פסולה שנאמר [2]וזבחת ואכלת מה שאתה זובח אתה אוכל: **גמ'** טעמא דנפלה[ז] [ה]הא הפילה הוא כשרה ואע"ג דלא מיכוין מאן תנא [ו]דלא בעינן כוונה לשחיטה אמר רבא ר' נתן היא [ט]דתני אושעיא זעירא דמן חבריא זרק סכין לנועצה בכותל והלכה ושחטה כדרכה ר' נתן מכשיר וחכמים פוסלים הוא תני לה והוא אמר לה [ז]הלכה כר' נתן והא אמרה רבא חדא זימנא דתנן [י]וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן שחיטתן כשרה ואמרינן מאן תנא דלא בעי כוונה לשחיטה ואמר רבא רבי נתן היא צריכא דאי אשמועינן התם משום דקא מיכוין לשום חתיכה בעולם אבל הכא דלא קא מיכוין אימא לא ואי אשמעינן הכא משום דקאתי מכח בן דעת אבל התם דלא קאתי מכח בן דעת אימא לא צריכא: אתמר נדה שנאנסה וטבלה אמר רב יהודה אמר רב [ח]טהורה לביתה [ט]ואסורה לאכול בתרומה ור' יוחנן אמר אף לביתה לא טהרה א"ל רבא לר"נ לרב דאמר טהורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה עון כרת הותרה איסור מיתה מיבעיא אמר ליה בעלה חולין הוא וחולין לא בעי כוונה ומנא תימרא [י]דתנן [יג]גל שנתלש ובו ארבעים סאה ונפל על האדם ועל הכלים טהורין מאי לאו אדם דומיא דכלים מה כלים דלא מיכווני אף אדם נמי לא בעי כוונה ממאי דלמא ביושב ומצפה עסקינן אימתי יתלש הגל וכלים

גידפי. כנפים. נוצה שסביב הצואר: **דמיפרמי.** כרותות מינצייר"ש בלע"ז דאי עבד חלדה מבפנים היה יוצא רוחב פי החץ בין הכנפים ולא היה חותכו: **צריך שיתן עפר**[א]. תיחוח למטה דאם[א] העפר קשה לא מקרי עפר למטה: **בעפר.** משמע כולו טמון בעפר: **דמזמין ליה לעפרא דכולה** [ב]**פתקא.** עפר כל הבקעה היה מסיע וכותש או שהיה עפר תיחוח ומזמנו [ג][ח] [בפה] לכך: **פתקא.** בקעה: **א"ר זירא מלא צואר.** דמתניתין חוץ לצואר בעינן ולא תימא מלא צואר דוקא: **איבעיא להו.** הא חוץ לצואר דרבי זירא משהו קאמר או מלא צואר קאמר: **אלא פשיטא מלא צואר חוץ לשני צוארים וש"מ מלא צואר.** דקתני מתניתין נמי ברישא אחוץ לצואר קאי: **שאין לו קרנים.** דרגילין היו לעשות כמין קרנים לאזמילין לנוי על גביהן מטין לצד ראשן ומתוך שהוא קטן מאד הוא נשמט מן הצואר וכשהוא מוליך ומביא [ד]יש לחוש שמא יחלידו הסימנין או ינקבו אותן הקרני': **מיבזע בזע.** כשמוליך ומביא מתוך שהוא חד הוא נוקב וקורע ולא חותך: **מחטא דאושכפי.** מרצע הרצענין שפיותיו חדודין וחותכין חוטי התפר: **ואע"ג דלא מיכוין.** לשחוט אלא להפלת סכין מאן תנא: **זעירא דמן חבריא.** צעיר הישיבה. ולי נראה דאושעיא זעירא היה נקרא דמן חבריא שמבני הישיבה: **הוא תני לה.** שונה המשנה מרבו: **והוא אמר.** מדעתו שהלכה כרבי נתן: [ט]**וכולן ששחטו.** חרש שוטה וקטן: **והא אמרה רבא חדא זימנא.** ולמה ליה לרבא למידק ממתניתין ולמימר הא הפילה הוא כשרה ולאשמועינן דסתם לן תנא כר' נתן הא אשמועינן רבא חדא זימנא דסתם לן תנא כרבי נתן: **צריכא.** ליה לרבא לאשמועינן בתרווייהו: **אבל הכא דלא מיכוין.** אפילו לחתיכה בעלמא אי לאו דאשמועינן רבא לא הוה דייקנא מיניה הא הפילה הוא כשרה דאפילו הפילה הוה הוה אמינא דפסולה והיא גופה אילטריכא לאשמועינן מה שאתה זובח אתה אוכל דבעינן שחיטה מכח אדם קמ"ל רבא דהא נמי דייקנא מינה מדלא קתני הפיל סכין או זרק סכין. והא דפריך והא אמרה רבא חדא זימנא ולא פריך תנינא חדא זימנא משום דבמתניתין לא תני בהדיא הפילה הוא דכשרה אלא רבא דייק לה: **נדה שנאנסה וטבלה.** לקמיה [ע"ב] מפרש היכי נאנסה: **לביתה.** ליזקק לבעלה: טמא שאכל תרומה במיתה בידי שמים באלו הן הנשרפין (סנהדרין דף פג.) וכרת חמור ממיתה[י] [ה]דימיו נכרתים וזרעו נכרת כדכתיב (ויקרא כ) [ט]ערירים יהיו: **ומנא תימרא.** דלחולין לא בעינן כוונה: **שנתלש.** מן הים: ה"ג **מה כלים דלא מיכווני.** דהא לית להו דעת: ה"ג

חוץ לצואר כמלא צואר. לכאורה נראה שצריך להוליך כל אותו מלא צואר שחוץ לצואר ולכך צריך אותו שיעור ומיהו נראה דאין צריך ולא הוצרך שיעור זה אלא כדי שישחוט בריוח ופעמים שהסכין חריף ושוחט הרוב בלא הולכת כמלא צואר: **והא אמרה רבא חדא זימנא.** אמתניתין לא פריך הא תנינא חדא זימנא כדפירש בקונטרס משום דבמתניתין לא תנא בהדיא [ו]הא הפילה הוא כשרה אלא רבא הוא דדייק לה ועוד דאפילו אי תנן לה בהדיא במתניתין לא היה יכול להקשות דהא לא פריך ארבא למה ליה למידק הא הפילה הוא כשרה הא תנינא לעיל מדמכשרינן שחיטת חרש שוטה וקטן דאי לאו דאמר רבא אמתני' דחש"ו רבי נתן היא לא היה מקשה כלום דלמא בחש"ו מכשרינן טפי ואפילו רבנן מודו דמיכווני לחתיכת בשר אלא פריך משום דאוקמינן להאי כרבי נתן אלמא מכשרא מתניתין אפילו היכא דלא מיכוין לחתיכת בשר כמו זרק סכין לנועצה בכותל ואם כן למה ליה לרבא למידק הא הפילה הוא כשרה ומשני דה"א [ז]לנועצה עדיף דמיתכוין מיהא לחתיכה בעלמא אבל הפילה לא מכוין כלל לשום חתיכה: **ואי אשמועינן הפילה.** השתא הך צריכותא לא הויא דומיא דאידך דלא בא לפרש טעם אמאי איצטריך ליה לרבא למימר גבי חרש שוטה וקטן רבי נתן היא דא"כ מאי קאמר אבל התם דלא אתי מכח בן דעת אימא לא הא בהדיא תנן דכשרה אלא אמתניתין גופא עביד צריכותא אמאי [ח]איצטריך ורבא איצטריך לאשמועינן דר' נתן היא דאי לאו דאשמועינן הוה אמינא דהתם אפילו רבנן מודו דהא מיכווני לחתיכת בשר להכי אשמועינן דאפ"ה פסלי רבנן והא דקאמר רבא לקמן ורבנן נהי דלא בעי כוונה לזביחה לחתיכה מיהא בעיא היינו לחתיכת סימנים: **ואסורה** לאכול בתרומה. אפילו למעשר אסורה כדאמרי' בסמוך אלא נקט תרומה דנוהגת בזמן הזה א]: **עון** כרת התרת. איפכא הוה ליה למימר עון מיתה אסרת עון כרת מיבעיא דהא פשיטא דבעינן כוונה בתרומה וכדתנן [כ]בחומר בקדש (חגיגה דף יח:) טבל לחולין אסור במעשר ואף בחולין בעי רבא למימר דטבל ולא הוחזק כאילו לא טבל ויש לומר משום דנקט מעיקרא טהורה לביתה קאמר הכי אי נמי נאנסה עדיף מטבל לחולין שאם היתה יודעת היתה מתכוונת אף למעשר ומדקאמר טהורה לביתה אלמא חשיבא ליה כוונה אם כן אף לתרומה תהא מותרת: וכי

עין משפט נר מצוה

נב א מיי' פ"ב מהל' שחיטה הל' ט סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' כד סעיף ג:
נג ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:
ג [מיי' שם פ"א הל' כז]:
נד ד ה מיי' שם פ"ב הלי"ב סמג שם טוש"ע יו"ד סי' ג סעי' א:
ו ז [מיי' שם הל' יא טוש"ע י"ד סימן ג ס"א]:
נה ח מיי' פ"א מהל' מקוואות הל"ח סמג עשין רמח טוש"ע יו"ד סי' קלא סעיף מח:
נו ט מיי' שם הל"ח:
נז י מיי' שם פ"ט הל' יז סמג שם טוש"ע יו"ד סי' רא סעיף ה:

שיטה מקובצת

א] למטה דאם הקרקע קשה לא מיקרי עפר הס"ד: **ב]** דכולה פקתא עפר כל הבקעה: **ג]** ומזמנו בפה לכך הס"ד ומה"ד פקתא בקעה: **ד]** יש לחוש שמא יחלידו הסימנים וכו'. נ"ב נ"א שמא יחליד את הקרנים וינקבו: **ה]** דימיו נכרתים וזרעו נכרת. נ"ב נ"א דהוא ובניו נכרתים כדכתיב וכו': **ו]** משום דבמתני' לא תנא בהדיא הפילה הוא כשרה אלא רבא הוא דדייק לה ומיהו נראה דאפי' אי תנן לה: **ז]** ומשני דה"א דסכין לנועצה עדיף דמכוון מיהא: **ח]** אמאי אצטריכא ורבא איצטרי' לאשמועינן:

רבינו גרשום

דהחליד שחיטתו פסולה תיקו: התיז את הראש בבת אחת שחיטתו פסולה מנהני מילי אמר שמואל דאמר קרא חץ שחוט לשונם כלומר לשון משך: פקתא פלזא בלע"ז ובאיזמל שאין לו קרנים כלומר אבל יש לו קרנים אסור דחיישינן שמא דרך שחיטתו ינקב הסימנין בקרנים: מחט דאושכפי מאי כלומר מחטא דאושכפי (חותך) [שחט] בסכין שעשוי לחתוך החוט שתופר בו: איזמל שאין לו קרנים שמוכפלין קרנים לאחוריהן: אבל הכא דלא קא מיכוון כלומר דלא קא מיכוון אלא לנועצה בכותל: טהורה לביתה כלומר טהורה לשכב עם בעלה בתשמיש המטה: עון כרת התרת כלומר נדה שהוא חייב כרת. איסור מיתה. זו תרומה שהיא מיתה בידי שמים דכתיב ומתו בו כי יחללוהו: מה כלים דלא בעו כונה כלומר כלים לאו בני כונה נינהו: משום חרדלית של גשמים דחשובין [א] כמים שאובין ולא כמי מקוה אי נמי ניגזור ראשין

[א] דברי רבינו אלו צריך ביאור חרדלית של גשמים אינו מים שאובין רק דפסולין משום דהוו זוחלין ומי גשמים אינן מטהרין רק באשבורן וצ"ע.

מסורת הש"ס

א) לקמן פג: ע"ש ביצה ז:, **ב)** [ברב אלפס פ"ו דמכילתין דף רפח. איתא השוחט צריך שיתן עפר תיחוח למטה ועפר תיחוח למעלה וכ"א ברא"ש שם], **ג)** [צ"ל פקתא וכ"א לקמן קז. ובברכות נד. ובנזיר מג: ופרש"י פקתא בקעה וכ"א בערוך גם בילקוט פרשה אחרי פקתא], **ד)** [עיין תוס' סנהדרין עז. ד"ה סוף חמה], **ה)** לעיל יב:, **ו)** לעיל ב., **ז)** חגיגה יט. מקוואות פ"ה משנה ו, **ח)** רש"ל, **ט)** [צ"ל אחר ד"ה והא], **י)** [שבת כה:], **כ)** צ"ל באין דורשין,

תורה אור השלם

1. וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יָצוּד צֵיד חַיָּה אוֹ עוֹף אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְשָׁפַךְ אֶת דָּמוֹ וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר: ויקרא יז יג
2. וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ שָּׁם וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ: דברים כז ז

גליון הש"ס

גמ' איבעיא להו מלא צואר. כעין זה בב"ק קיט ע"ב: **שם הא הפילה הוא כשרה.** עי' סנהדרין עז ע"א תוס' ד"ה סוף: **רש"י ד"ה טמא כו'** ערירים יהיו. עי' בהרע"ב ספ"ט דסנהדרין:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה צריך שיתן עפר למטה עפר תיחוח דאם העפר:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תד"ה ואסורה וכו' עד בזה"ז. נ"ב דבימי האמוראים היו אוכלין תרומה טהורה בא"י כי היה להם אפר פרה וכמ"ש הרא"ש לקמן פ"ח מסי' ד' אבל מעשר שני לא היה נוהג משחרב הבית דלא הוי מחילות ודו"ק:

לעזי רש"י

מינצייר"ש [מינצייידי"ש]. פרוס, חתוך לפרוסות קטנות.

מוסף רש"י

עפר למטה. עפר תיחוח ולא על קרקע קשה (לקמן פג:). **עפר לא נאמר.** וכסהו עפר משמע דלא בעי עפר אלא בכסוי (שם) דלא קפיד אלא אכסוי (ביצה ז:). **אלא בעפר.** משמע שהוא נבלל וטמון בעפר קודם הכסוי (שם) משמע כולו עטוף בעפר תיחוח (לקמן פג:). **דמן חברייא.**